

De Boskrekkel, natuurlijke bosranden in Meeuwen- Gruitrode

Freddy Janssens, Provinciaal Natuurcentrum, Het Groene Huis, Domein Bokrijk, B-3600 Genk.

Met de Boskrekkel heeft Meeuwen-Gruitrode een typische bosrandsoort geadopteerd. Deze soort is de ambassadeur van natuurlijke bosranden en houtkanten en van alle planten en dieren die gebonden zijn aan dit leefgebied. Bossen en bosranden zijn er veel in Meeuwen-Gruitrode. Voor 850 ha gemeentelijk en ander openbaar en privé-bos is momenteel nog een uitgebreid bosbeheerplan in opmaak, waarin acties voor de Boskrekkel (en alle andere bosrandsoorten) opgenomen worden.

De Boskrekkel is een typische soort van droge bossen op zandbodems. De soort komt vooral voor langs bosranden en langs kapvlakten van loofbossen, in eikenhakhout en gemengde bossen op arme tot matig voedselrijke gronden. Dieper in het bos worden de insecten alleen nog langs zonnige paden en op open plekken aangetroffen. Boskrekels zijn ook te vinden op met Berken, Eiken of Dennen dichtgegroeide heide, langs heideranden en in goed ontwikkelde houtwallen. De dieren leven in de strooisellaag, tussen droog strooisel en dorre bladeren, vooral eikenbladeren.

Gezien deze soort afhangt van bosranden en houtkanten en het vliegvermogen ontbreekt, kan worden aangenomen dat een goede ecologische infrastructuur belangrijk is voor de Boskrekkel. Leefgebieden dienen dus met elkaar verbonden te zijn via corridors. Grote open akkergebieden, bebouwde gebieden, maar ook (zeer) dichte bossen kunnen beschouwd worden als barrières.

Foto: Rudi Petijean

De Boskrekkel is vrij algemeen in het zuiden van het land: Calestienne, Fagne-Famenne, Lotharingen, Condros en Ardense valleien. In Vlaanderen komt de soort bijna uitsluitend in de Limburgse Kempen voor.

Verwezenlijkingen

Terreinacties

In het actieplan werden drie ambitieniveaus (scenario's) vooropgesteld:

- In een basisscenario wordt er naar gestreefd om in de openbare bossen en bossen op het militair domein de beheervisie van het Agentschap voor Natuur en Bos te realiseren met het behalen van de norm van minimaal vijf procent open plekken en met de omvorming naar meer gemengde bestanden met inheemse boomsoorten.
- In het tweede scenario (hogere ambitieniveau) wordt een ecologisch bosbeheer nagestreefd met vijftien procent aandeel aan open plekken.
- In het derde scenario wordt de lat nog hoger gelegd en worden de kerngebieden van de Boskrekkel met elkaar verbonden.

Het aandeel van vijf procent open plekken wordt standaard voorzien in de bosbeheerplannen voor de openbare bossen. Het omvormen van naaldhout naar ijlere, gemengde of loofhoutbossen geldt algemeen voor alle openbare bossen en privé-bossen, groter dan

5 ha gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk. De dunning van 17 ha gemeentelijk bos is gepland voor 2010. Het sterk dunnen van zuidelijk georiënteerde bosranden van naaldhoutbossen werd uitgevoerd over 0,5 ha. In bijna 400 ha openbaar bos gelegen op Solterheide, Donderslag, Dorperheide en op 375 ha Militair domein werd de Amerikaanse vogelkers bestreden in de periode 2006-2009.

De uitvoering van het tweede ambitieuzer scenario met minimaal tien procent permanent open plekken, wordt voorgesteld in het bosbeheerplan voor de 850 ha gemeentelijke bossen, bossen van de kerkfabrieken en het OCMW en privé-bos door de creatie van tijdelijke en permanente open plekken, open bosranden en corridors. In het domeinbos Gruitroderheide wordt een oppervlakte van nagenoeg vijftien procent permanente en tijdelijke open plekken voorzien. In dit scenario wordt ook ecologisch bosbeheer met een rand- en hakhoutbeheer van de bosranden voorzien en de omvorming van dreven van Amerikaanse eik naar dreven met Zomereik.

In het derde scenario met het hoogste ambitieniveau wordt voorgesteld verbindingen te realiseren tussen bossen, gescheiden door intensieve landbouw door het aanplanten van rijen Zomereiken. Bosuitbreiding werd ten dele gerealiseerd, maar het verbinden van bossen via bomenrijen is vooralsnog uitgebleven.

Communicatie

Een workshop 'Limburgse soorten, speurneuzen gezocht' werd op 11 augustus 2007 georganiseerd in het kader van sensibilisatie en betrokkenheid van de inwoners. Op de bijhorende excursie werden naast de Boskrekkel op twee locaties, nog een twintigtal soorten insecten en spinnen gevonden.

Een artikel over de adoptie van de Boskrekkel werd opgenomen in het gemeentelijk infoblad en ook in 't Limburgs Bosbelang (tijdschrift van de Limburgse Bosgroepen).

Monitoring

Door Dennis Kozłowski, student Katholieke Hogeschool Kempen, werd tussen half juli en

half oktober 2007 om het andere één-kilometerhok telkens vier bosranden en twee houtkanten onderzocht op het voorkomen van de Boskrekkel. In totaal werden 294 locaties in 51 hokken geïnventariseerd. De Boskrekkel werd aangetroffen in drieëntwintig procent van de onderzochte locaties of vijfenvertig procent van de één-kilometerhokken (figuur 1).

Nadien is geen systematische inventarisatie of monitoring meer uitgevoerd.

Via 'www.waarnemingen.be' werden sinds begin 2008 een twintigtal boskrekkelwaarnemingen ingegeven voor Meeuwen-Gruitrode, verspreid over een twaalfstal kilometerhokken.

Conclusies

Over een grote oppervlakte bos werd een aanzet gegeven naar een meer ecologisch bosbeheer door de bestrijding van de Amerikaanse Vogelkers. Meer dan het laagste ambitieniveau met vijf procent open plekken werd vooralsnog niet gehaald. Het hoger ambitieniveau met tien procent permanente open plekken wordt voorzien in de in opmaak zijnde bosbeheerplannen voor de openbare bossen.

Een steekproefsgewijze inventarisatie werd in 2007 uitgevoerd. De soort is aanwezig in

Foto: Elis Peusens

één vierde van de onderzochte bosranden en houtkanten.

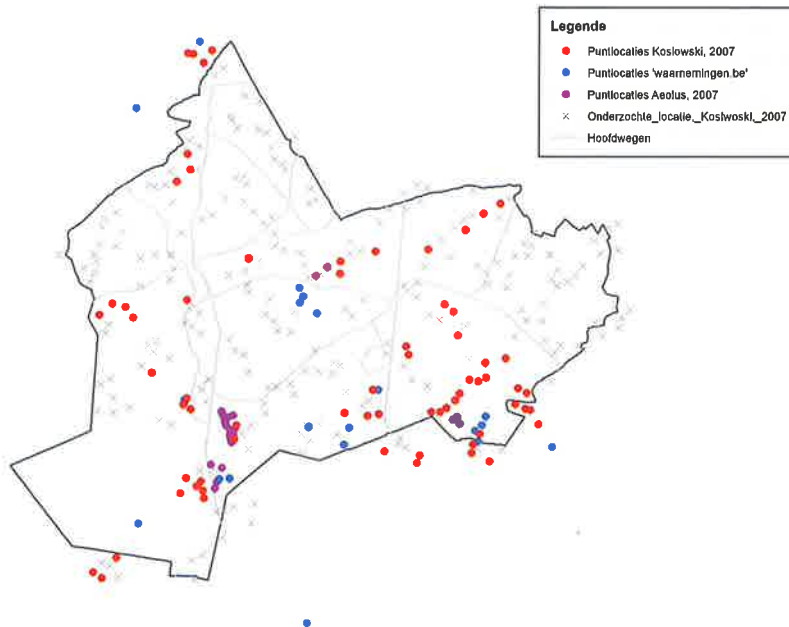
Het blijft zeker wenselijk de aanwezigheid van de Boskrekkel te volgen vooraleer grootschalige werken, zoals dunningen in bossen en bosranden uitgevoerd worden en deze locaties ook op te nemen in een monitoringplan.

Referenties

- KOSŁOWSKI, D., 2008. De Boskrekkel in Meeuwen-Gruitrode, Afstudeerproject Bachelor in agro- en biotechnologie, Katholieke Hogeschool Kempen, Departement agro- en biotechniek, Geel, 41 p.
- PEUSENS, E. (ed.), 2008. ACTIEPLAN MEEUWEN-GRUITRODE. Boskrekkel (Nr. 27). Een uitgave van de provincie Limburg, D/2007/5857/48, 95 p.

Summary

The municipality of Meeuwen-Gruitrode adopted the wood cricket (*Nemobius sylvestris*). This cricket living at the rim of the forests mainly benefits from forest management creating a gradual transition from open space to forest and lots of open space inside the forest. Thusfar local forests are managed such as to create about 5 % open space. Possibly this area will increase to 10% the coming years. A census in 2007 of the wood cricket in all of Meeuwen-Gruitrode, using a standardized method, yielded an excellent reference point for later evaluation.

Figuur 1. Waarnemingen van de Boskrekkel in de periode 2006-2009 in Meeuwen-Gruitrode en omgeving (bron: Kosłowski, 2007; Aeolus-Arcadis: 2007; Natuurpunt Studie: 2008 - 2009).